

Het DAGELIJKSE LEVEN speelt zich af BINNEN de PAVILJOENEN.

21

Kan er ook van binnenuit
een relatie bestaan met
de BUITENRUIMTE?

lingen en gebouwen weggenomen worden. Het blijft ongedacht behalve met betrekking tot utilitaire functies. Scherp afgelijnde paden stellen de gebruiker in staat zich te verplaatsen van het ene naar het andere paviljoen. Struikgewas en bomen beschermen sporadisch specifieke programma's tegen inkijk. Parkeren gebeurt aan de voordeur van het paviljoen.

De werkgroepen met artsen, directie, personeel én patiënten kwamen tot de suggestie om in het psychiatrisch centrum van de toekomst ook plaats te maken voor een *derde ruimte tussen paviljoen en gazon – de tussenruimte*.

In de *eerste plaats* werd er nagedacht over een *overgangsruijnte* tussen binnen en buiten. Vandaag is de scheidslin tussen paviljoen en gazon nagelhard. Een terras, haag, pergola, bloemenperk, balkon en andere tuinelementen kunnen deze interne grens zachter en gemakkelijk doordringbaar maken. De overgangsruijnte voorkomt een directe blootstelling aan het publieke oog. Hierdoor wordt een discreet onthaal en ongestoorde wandeling mogelijk.

De overgangsruijnte biedt evengoed bescherming tegen de natuurelementen. Een overdekte buitenruimte stimuleert het ondernemen van buitenactiviteiten ook bij regen of invallende duisternis – al is het maar als rustpauze tijdens een wandeling.

In de *tweede plaats* werd er groot belang gehecht aan een *bemiddelende ruimte ten aanzien van het instituut*. Plaatsen in de marge van het psychiatrisch centrum blijken hiervoor heel geschikt. Het bos biedt de mogelijkheid om rond te dolen of weg te lopen. De omsloten buitenruimte van het kerkhof biedt geborgenheid. Het bankje achter *Den Berg* is een geknipte ontmoetingsplaats. De bushalte is goed als rustplek. Enzovoort.

Probleem van deze ruimte in de marge is dat het vandaag niet altijd toegankelijk is voor alle patiënten – afhankelijk van ziektebeeld en leeftijd. De uitdaging ligt daarom in het vormgeven van tussenruimten in het hart van het psychiatrisch centrum.

Tussenruimte vraagt geen specifieke programmering. Het toekennen van een vaste plaats of tijdstip voor ontmoeting is nefast voor ontmoeting. De patiënt komt tot rust of beweging vanuit een onvoorzien, verkeerd of zelfs clandestien *gebruik* van infrastructuur. Deze spontaniteit wordt mogelijk binnen ruimten die misschien niet direct nuttig zijn in het aanbod van de geestelijke gezondheidszorg, maar in ieder geval plaats biedt aan alledaagse noden en verlangens van patiënten.

Gideon Boie en Fie Vandamme

Bavo / Faculteit Architectuur KU Leuven